

DANSEN OP FOLKMUZIEK - FOLKDANSEN OP BAL@HERK

Folk in Limburg - bal@herk 2013

Foldans, een revival van traditionele dansen

Foldans ontstond als revival van traditionele dansen, een nieuwe en vrije manier om deze dansen uit te voeren voor het plezier. Zo is de 'mazurka' geëvolueerd van een traditionele gesprongen dans van Poolse militairen in de 18de eeuw, over meer vloeiende volkse varianten in Zuid-Frankrijk in de 19de eeuw, naar een tragere, vrijere en op dit moment zeer populaire partnerdans in folkmiddens. Een ander voorbeeld is de 'Gavotte de l'Aven', een oude, vrij snelle Bretoense dans die nu veel trager gedanst wordt en op totaal andere muzikjes.

Ondanks de grote verschillen, bestaat er soms nog verwarring tussen volks- en folkdansen. Zo is het volksdansen vaak een heropvoering van oude tradities op een podium voor een passief publiek. Bij het folkdansen gebeurt het tegenovergestelde: er is geen publiek, de dansers zijn hedendaags gekleed en zijn zelf actief. Verder verdwijnen vele volksdansgroepen in de coulissen, terwijl het folkdansen aan succes wint. Het succes van folkdansen wordt mede bepaald door de dansomstandigheden. In tegenstelling tot wat er gebeurt in een dancing kunnen de deelnemers elkaar zien, aanraken, spreken, horen... Ook de mix van leeftijden is merkwaardig te noemen: er zijn liefhebbers van 8 tot 80 jaar!

Deze dansrevival vloeide voort uit de heropleving van de traditionele muziek in de jaren '70 en '80, onder meer met Wannes Van de Velde, het Kliekske en Rum. Die revival heeft ertoe geleid, dat *jonge muzikanten en nieuwe groepen* het traditionele repertoire op een moderne manier begonnen te spelen, met een mix van traditionele en nieuwe instrumenten, met eigen composities en met invloeden uit de pop- en jazzmuziek. Zo ook de groep Ambrozijn met Wim Claeys en Wouter Vandenabeelde.

Die nieuwe aanpak binnen de folkmuziek trekt vele jonge danslustigen aan. Er ontstond een nieuwe erfgoedgemeenschap rond folkdansen. Het moderne folkdansen begon in Frankrijk in de jaren '90, daarna volgde Portugal en de rest van Europa. Folkdansers ontmoeten elkaar op vele lokale folkbals en op internationale folkdansfestivals met soms duizenden deelnemers. De aantrekkingskracht van de bals zit hem in de moderne muziek en de zeer conviviale sfeer, maar de bals bieden ook kansen aan gedreven folkmuzikanten om op te treden.

Vlaanderen is vrij snel een van de regio's geworden waar folkdans populair werd. Veel is begonnen bij Wim Claeys, die na zijn studie folkmuziek in Zweden, lessen diatonisch accordeon gaf in Gent. Ook hij is begonnen met bals om zijn muzikanten speelkansen te geven. Die bals startten in de Boomstraat, vandaar kennen we ze nu als 'Boombals'. Hij daagde zijn vriend, Luk Indesteege, uit om ook in Limburg bals te organiseren. Zo werd Limburg een kleine schakel in die Europese ketting van bals. Dit fenomeen heeft veel jonge muzikanten geholpen om professioneel met folkmuziek bezig te zijn, wat tot een grote muzikale kwaliteitsverbetering heeft geleid. Er zijn nog nooit zoveel folkmuzikanten in België geweest als nu. Folkbals trekken ook meer liefhebbers aan dan concerten. Zodoende kan het folkbalscircuit draaien zonder subsidies.

Foldansen op bal@herk

Herk-de-Stad is een van de plaatsen waar folkdansers vandaag terecht kunnen voor een avond vol folkdans. In 2003 ging de eerste editie van Boombal buiten Gent door in Godsheide, waarbij Wim Claeys en zijn vrienden van de groep Ambrozijn op het podium stonden. Dat smaakte naar meer en al vlug werd het ontmoetingscentrum van Godsheide te klein. Vanaf november 2024 gaan de Limburgse boombals

maandelijks door in de Markthallen van Herk-de-Stad, met zijn schitterende houten dansvloer. In 2010 veranderde de naam in bal@herk, omdat Boombal een commercieel product geworden was, met een beschermd naam... en Limburgers houden van hun eigen aanpak.

Vandaag komen folkdansliefhebbers een zestal keer per jaar in de Markthallen van Herk-de-Stad samen, om een hele avond te dansen. Het repertoire bestaat uit traditionele dansen die in de 19e eeuw reeds populair waren in vele streken van West-Europa: wals, polka, scottish, schottisch, bourrée, gavotte, mazurka, andro, jig, polska...polska....De muziek klinkt modern en er wordt live gespeeld. Er komen tussen de 100 en 250 dansers, voornamelijk uit Limburg, maar ook uit de andere Vlaamse provincies, Brussel, Wallonië, Nederland en Duitsland.

Ten opzichte van vroeger is het aantal folkbals in Herk gedaald naar zes per jaar, omdat de zaal niet vaker beschikbaar is. Als het van de danslustigen afhangt zou er elke week een bal mogen zijn. Geregeld is er een dansinitiatie in de vooravond of in de namiddag, en 's avonds treden er twee groepen op, uit binnen- en buitenland. In Herk-de-Stad zijn er inmiddels meer dan 150 folkbals geweest, en er hebben reeds meer dan 200 folkgroepen er gespeeld. Heel de organisatie draait soepel dankzij een twintigtal vrijwilligers en ook dankzij de medewerking van de Markthallen.

*Gebaseerd op een interview door Luk Indestege met Duo Clerckx, muzikanten en Roeland Jeurissen, danser (6 april 2024).

*Deze inzending kadert binnen het project Beleving 100. levende gebruiken en tradities in Limburg. Een initiatief van het Limburgs Volkskundig Genootschap, in samenwerking met ECRU Erfgoed en Erfgoed Haspengouw, Werkplaats immaterieel erfgoed, Openluchtmuseum Bokrijk, Heemkring Vaart, Haspengouw. TV vzw, Academie voor streekgebonden Gastronomie en AVANSA-Limburg.

 INZENDER

Luk Indestege

 LOCATIE

Markt 2
3540 Herk-de-Stad

 THEMA

Muziek en podiumkunsten

 TREFWOORD

#muziek #dans